

Bryssel, 6. lokakuuta 2023
(OR. en)

11497/23

Toimielinten välinen asia:
2022/0147(COD)

CODEC 1294
ECOFIN 738
CYBER 231
CONSOM 338
MI 805
COMPET 935
EF 288
DIGIT 200
PE 82

ILMOITUS

Lähettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ehdotus EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVIKSI direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta – Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn tulokset (Strasbourg, 2.–5. lokakuuta 2023)

I JOHDANTO

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 294 artiklan määräysten sekä yhteispäätösmenettelyyn sovellettavia käytännön menettelytapoja koskevan yhteisen julistuksen¹ mukaisesti neuvosto, Euroopan parlamentti ja komissio ovat olleet useita kertoja epävirallisesti yhteydessä toisiinsa, jotta asiasta päästäisiin yhteisymmärrykseen jo ensimmäisessä käsittelyssä.

Tässä yhteydessä sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan (IMCO) puheenjohtaja Anna CAVAZZINI (Vihreät/EVA, DE) esitti valiokunnan puolesta kompromissitarkistuksen (tarkistus 54) asiakohdassa mainittuun direktiiviehdotukseen, josta Arba KOKALARI (EPP, SE) oli laatinut mietintöluonnoksen. Tästä tarkistuksesta oli sovittu edellä mainitussa epävirallisessa yhteydenpidossa. Muita tarkistuksia ei esitetty.

¹ EUVL C 145, 30.6.2007, s. 5.

II ÄÄNESTYS

Täysistunnon äänestyksessä 5. lokakuuta 2023 hyväksyttiin edellä mainittua direktiiviehdotusta koskeva kompromissitarkistus (tarkistus 54). Näin tarkistettu komission ehdotus muodostaa Euroopan parlamentin ensimmäisen käsittelyn kannan, joka on liitteenä olevassa lainsäädäntöpäätöslauselmassa².

Euroopan parlamentin kanta vastaa sitä, mitä toimielinten kesken oli aiemmin sovittu. Neuvoston pitäisi näin ollen voida hyväksyä Euroopan parlamentin kanta.

Säädös annettaisiin sitten Euroopan parlamentin kantaa vastaavassa muodossa.

² Lainsäädäntöpäätöslauselmassa olevaan Euroopan parlamentin kannan versioon on merkitty komission ehdotukseen tehdyistä tarkistuksista johtuvat muutokset. Lisäykset komission tekstiin on *lihavoitu ja kursivoitu*. Poistot on osoitettu merkillä ”■”.

(5.10.2023)**P9_TA(2023)0354****Rahoituspalveluja koskevat etäsopimukset**

Euroopan parlamentin lainsäädäntöpäätöslauselma 5. lokakuuta 2023 ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta (COM(2022)0204 – C9-0175/2022 – 2022/0147(COD))

(Tavallinen lainsäätämisyjärjestys: ensimmäinen käsittely)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon komission ehdotuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle (COM(2022)0204),
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 2 kohdan ja 114 artiklan, joiden mukaisesti komissio on antanut ehdotuksen Euroopan parlamentille (C9-0175/2022),
- ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 3 kohdan,
- ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean 21. syyskuuta 2022 antaman lausunnon¹,
- ottaa huomioon asiasta vastaavan valiokunnan työjärjestyksen 74 artiklan 4 kohdan mukaisesti hyväksymän alustavan sopimuksen sekä neuvoston edustajan 21. kesäkuuta 2023 päivätyllä kirjeellä antaman sitoumuksen hyväksyä Euroopan parlamentin kanta Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 294 artiklan 4 kohdan mukaisesti,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 59 artiklan,

¹ EUVL C 486, 21.12.2022, s. 139.

- ottaa huomioon talous- ja raha-asoiden valiokunnan lausunnon,
 - ottaa huomioon sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan mietinnön (A9-0097/2023),
1. vahvistaa jäljempänä esitetyn ensimmäisen käsittelyn kannan;
 2. pyytää komissiota antamaan asian uudelleen Euroopan parlamentin käsiteltäväksi, jos se korvaa ehdotuksensa, muuttaa sitä huomattavasti tai aikoo muuttaa sitä huomattavasti;
 3. kehottaa puhemiestä välittämään parlamentin kannan neuvostolle ja komissiolle sekä kansallisille parlamenteille.

**Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu ensimmäisessä käsittelyssä 5. lokakuuta 2023,
Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/... antamiseksi direktiivin
2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin
2002/65/EY kumoamisesta**

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka
ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 114 artiklan,
ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,
sen jälkeen kun esitys lainsäätämisyksikössä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu
kansallisille parlamenteille,
ovat kuulleet Euroopan keskuspankkia,
ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon¹,
noudattavat tavallista lainsäätämisyksiköstä²,

¹ EUVL C 486, 21.12.2022, s. 139.

² Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu 5. lokakuuta 2023.

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2002/65/EY¹ vahvistetaan kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevat unionin säännöt. Toisaalta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2011/83/EU² vahvistetaan muun muassa säännöt, joita sovelletaan elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin tavaroiden myyntiä ja palvelujen tarjoamista koskeviin etäsopimuksiin.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 169 artiklan 1 kohdassa ja 169 artiklan 2 kohdan a alakohdassa määrätään, että unioni myötävaikuttaa kuluttajansuojan korkean tason saavuttamiseen toimenpiteillä, jotka toteutetaan mainitun sopimuksen 114 artiklan nojalla. Euroopan unionin perusoikeuskirjan, jäljempänä 'perusoikeuskirja', 38 artiklan mukaan unionin politiikoissa varmistetaan korkeatasoinen kuluttajansuoja.
- (3) Sisämarkkinoilla on oltava rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten alalla korkeatasoinen kuluttajansuoja, jotta voidaan taata valinnanvapaus ja lisätä kuluttajien luottamusta etämyyntiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2002/65/EY, annettu 23 päivänä syyskuuta 2002, kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä ja neuvoston direktiivin 90/619/ETY sekä direktiivien 97/7/EY ja 98/27/EY muuttamisesta (EYVL L 271, 9.10.2002, s. 16).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2011/83/EU, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, kuluttajan oikeuksista, neuvoston direktiivin 93/13/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 1999/44/EY muuttamisesta sekä neuvoston direktiivin 85/577/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 64).

- (4) Sama kuluttajansuojan korkea taso koko sisämarkkinoilla voidaan varmistaa parhaiten täydellä yhdenmukaistamisella. Täysi yhdenmukaistaminen on tarpeen, jotta voidaan varmistaa, että unionin kaikki kuluttajat voivat hyötyä etujensa korkeatasoisesta ja yhtäläisestä suojasta, ja luoda näin toimivat sisämarkkinat. Jäsenvaltioiden ei tämän vuoksi pitäisi voida pitää voimassa tai ottaa käyttöön kansallisessa lainsäädännössään tämän direktiivin kattamien seikkojen osalta muita kuin tässä direktiivissä säädettyjä säännöksiä, jollei tässä direktiivissä toisin säädetä. Jos tällaisia yhdenmukaistettuja säännöksiä ei ole, jäsenvaltioiden olisi vapaasti voitava pitää voimassa tai ottaa käyttöön **säännöksiä** kansallisessa lainsäädännössään.
- (5) Direktiivistä 2002/65/EY on tehty useita eri arvioita. Ne ovat osoittaneet, että unionin alakohtaisen lainsäädännön asteittainen käyttöönotto on johtanut kyseisen lainsäädännön merkittäviin päällekkäisyyksiin direktiivin 2002/65/EY kanssa ja että digitalisaatio on pahentanut joihinkin sellaisiin näkökohtiin liittyviä ongelmia, joita kyseisessä direktiivissä ei käsitellä kattavasti.

- (6) Digitalisaatio on edistänyt sellaista markkinakehitystä, jota ei osattu ennakoida direktiivin 2002/65/EY antamisajankohtana. Sen jälkeen tapahtunut nopea teknologinen kehitys on aiheuttanut merkittäviä muutoksia rahoituspalvelumarkkinoilla. Vaikka unionin tasolla on annettu monia alakohtaisia säädöksiä, kuluttajille tarjottavat rahoituspalvelut ovat kehittyneet ja monipuolistuneet huomattavasti. On syntynyt uusia tuotteita, erityisesti verkkoympäristössä, ja niiden käyttö kehittyy edelleen, usein nopeasti ja ennakoimattomalla tavalla. Direktiivin 2002/65/EY horisontaalinen soveltaminen on tältä osin edelleen asianmukaista. Kyseisen direktiivin soveltaminen sellaisiin kuluttajille tarkoitettuihin rahoituspalveluihin, joita ei säännellä alakohtaisella unionin lainsäädännöllä, on tarkoittanut yhdenmukaistettujen sääntöjen soveltamista, mistä ovat hyötäneet sekä kuluttajat että elinkeinonharjoittajat. Kyseinen ns. turvaverkko-ominaisuus takaa osaltaan kuluttajansuojan korkean tason ja elinkeinonharjoittajille tasapuoliset toimintaedellytykset.
- (7) Koska unionin alakohtaisen lainsäädännön asteittainen käyttöönotto on johtanut kyseisen lainsäädännön merkittäviin päällekkäisyyksiin direktiivin 2002/65/EY kanssa ja digitalisaatio on pahentanut joihinkin sellaisiin näkökohtiin liittyviä ongelmia, joita kyseisessä direktiivissä ei käsitellä kattavasti, kuten se, miten ja milloin tietoja olisi annettava kuluttajalle, on tarpeen tarkistaa sääntöjä, joita sovelletaan kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välillä tehtäviin rahoituspalveluja koskeviin etäsovimuksiin, ja varmistaa samalla turvaverkko-ominaisuuden soveltaminen ***sellaisiin rahoituspalveluihin, jotka eivät kuulu unionin alakohtaisen lainsäädännön soveltamisalaan tai jotka on jätetty tiettyjä rahoituspalveluja koskevien unionin säädösten soveltamisalan ulkopuolelle.***

- (8) *Jotta voidaan varmistaa yhdenmukainen kuluttajansuojan taso kaikkialla unionissa ja estää eroavuudet, jotka haittaavat rahoituspalveluja koskevien sopimusten tekemistä sisämarkkinoilla, on oltava säännöt oikeusvarmuuden ja läpinäkyvyyden varmistamiseksi elinkeinonharjoittajille, mukaan lukien mikroyritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset, ja oikeudellisesti täytöntöönpanokelpoisten oikeuksien ja velvollisuuksien tarjoamiseksi kuluttajille kaikissa jäsenvaltioissa. Jäsenvaltioita kannustetaan ottamaan huomioon mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten erityistarpeet soveltaessaan sääntöjä, joilla tämä direktiivi saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä. Mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten käsite olisi ymmärrettävä siten kuin se on määritelty komission suosituksen 2003/361/EY¹ liitteessä olevassa 2 artiklassa.*
- (9) Direktiivin 2002/65/EY tavoin myös direktiivissä 2011/83/EU säädetään tiettyjen etäsopimuksina tehtyjen kuluttajasopimusten yhteydessä sovellettavasta oikeudesta saada tietoja ennen sopimuksen tekemistä ja peruuttamisoikeudesta. Kyseisten direktiivien välinen täydentävyys on kuitenkin rajallista, koska direktiivi 2011/83/EU ei kata rahoituspalveluja, *joiden on kyseisessä direktiivissä määritelty olevan pankki-, luotto- tai vakuutuspalveluja, yksilöllistä eläkejärjestelyä koskevia palveluja sekä sijoitus- tai maksupalveluja. Tässä yhteydessä asuntosäästötili ja kuluttajaluottosopimus olisi katsottava rahoituspalveluiksi. Tavaroiden, kuten arvometallien, timanttien, viinin tai viskin, myyntiä ei pitäisi itsessään katsoa rahoituspalveluksi.*

¹ Komission suositus 2003/361/EY, annettu 6 päivänä toukokuuta 2003, mikroyritysten sekä pienten ja keskisuurten yritysten määritelmästä (EUVL L 124, 20.5.2003, s. 36).

- (10) Tarvittava täydentävyys voitaisiin varmistaa laajentamalla direktiivin 2011/83/EU soveltamisala kattamaan myös rahoituspalveluja koskevat etäsopimukset. Kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen erityisluonteen ja erityisesti niiden monimutkaisuuden vuoksi kaikkia direktiivin 2011/83/EU säännöksiä ei kuitenkaan ole asianmukaista soveltaa kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluja koskeviin etäsopimuksiin. Tarvittava selkeys ja oikeusvarmuus voidaan varmistaa lisäämällä direktiiviin 2011/83/EU erillinen luku, johon sisältyviä sääntöjä sovelletaan ainoastaan kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluja koskeviin etäsopimuksiin.
- (11) *Muuten kuin etäsopimuksina tehdyt rahoituspalvelusopimukset eivät kuulu tämän direktiivin soveltamisalaan. Jäsenvaltiot voivat näin ollen päättää unionin oikeuden mukaisesti, mitä sääntöjä kyseisiin sopimuksiin sovelletaan, muun muassa soveltamalla tässä direktiivissä asetettuja vaatimuksia sen soveltamisalan ulkopuolisiin sopimuksiin.*
- (12) Rahoituspalveluja koskeviin etäsopimuksiin ei kyseisten palvelujen erityisluonteen vuoksi pitäisi soveltaa kaikkia direktiivin 2011/83/EU säännöksiä, mutta niihin olisi sovellettava useita direktiivin 2011/83/EU säännöksiä, kuten asiaankuuluvia määritelmiä sekä lisämaksuja, täytäntöönpanon valvontaa, *toimituksia ja suorituksia, joita ei ole tilattu, sekä raportointia* koskevia sääntöjä. Näiden säännösten soveltamisella varmistetaan erityyppisten etäsopimusten keskinäinen täydentävyys. ■

(13) Seuraamusten osalta jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän direktiivin nojalla annettujen kansallisen lainsäädäntönsä säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Säädettyjen seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia direktiivin 2011/83/EU 24 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tähän direktiiviin olisi myös sisällytettävä erityisiä säännöksiä seuraamusten määräämisestä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2394¹ 21 artiklan mukaisesti rahoituspalvelujen suorittamista koskevien elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisten etäsopimusten osalta. Muita direktiivin 2011/83/EU 24 artiklan 2–5 kohdassa säädettyjä seuraamuksia koskevia säännöksiä ei sovelleta rahoituspalvelujen suorittamista koskeviin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin etäsopimuksiin.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2394, annettu 12 päivänä joulukuuta 2017, kuluttajansuojalainsäädännön täytäntöönpanosta vastaavien kansallisten viranomaisten yhteistyöstä ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 kumoamisesta (EUVL L 345, 27.12.2017, s. 1).

- (14) Direktiiviin 2011/83/EU sisällytettävässä erillisessä luvussa olisi oltava ne direktiivin 2002/65/EY säännöt, jotka ovat edelleen merkityksellisiä ja tarpeellisia, etenkin säännöt, jotka koskevat oikeutta saada tietoja ennen sopimuksen tekoa ja peruuttamisoikeutta, ja säännöt, joilla varmistetaan oikeudenmukaisuus verkossa tehtäessä rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia.
- (15) Koska rahoituspalveluja koskevat etäsopimukset tehdään useimmiten sähköisesti, säännöt, joilla varmistetaan oikeudenmukaisuus verkossa rahoituspalvelusopimuksia tehtäessä, edistäisivät osaltaan SEUT-sopimuksen 114 artiklassa ja perusoikeuskirjan 38 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista. Riittäviä selvityksiä koskevalla säännöllä on tarkoitus varmistaa parempi läpinäkyvyys ja antaa kuluttajalle *oikeus* pyytää asiointia ihmisen kanssa silloin, kun hän on vuorovaikutuksessa elinkeinonharjoittajan kanssa *täysin automatisoidun* verkkorajapinnan, kuten *asiointibotin, robottineuvonnan, interaktiivisten työkalujen* tai muiden vastaavien *keinojen* avulla.

- (16) Tiettyjä kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluja säännellään erityisillä unionin säädöksillä, joita sovelletaan jatkossakin kyseisiin rahoituspalveluihin. ***Tällä direktiivillä ei muuteta olemassa olevia alakohtaisia unionin säädöksiä.*** Oikeusvarmuuden turvaamiseksi ***ja sen varmistamiseksi, ettei synny toistoa tai päällekkäisyyksiä,*** olisi selvennettävä, että silloin kun unionin muihin säädöksiin, joilla säännellään tiettyjä kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluja, sisältyy sääntöjä ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista, ■ peruuttamisoikeudesta ***tai riittävistä selvityksistä, riippumatta näiden sääntöjen yksityiskohtaisuudesta,*** kyseisiin rahoituspalveluihin olisi sovellettava ainoastaan näiden unionin muiden säädösten asiaankuuluvia säännöksiä, jollei kyseisissä säädöksissä toisin säädetä, ***mukaan lukien jäsenvaltioiden nimenomainen vapaus olla soveltamatta kyseisiä erityissääntöjä.*** Tässä yhteydessä, kun tietyssä unionin säädöksessä vahvistetaan sääntöjä, jotka antavat jäsenvaltioille mahdollisuuden olla soveltamatta kyseistä unionin säädöstä, ja viitataan sen sijaan toisen erityisen unionin säädöksen, kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU¹ 3 artiklan 3 kohdan a alakohdan, soveltamiseen, kyseisen unionin säädöksen sääntöjen olisi oltava ensisijaisia eikä tätä direktiiviä pitäisi soveltaa. Vastaavasti tapauksissa, joissa erityisessä unionin säädöksessä säädetään säännöistä, jotka koskevat asianmukaisia vaihtoehtoisia järjestelyitä sen varmistamiseksi, että kuluttajat saavat oikea-aikaista tietoa ennen sopimuksen tekoa, kuten direktiivin 2014/17/EU 3 artiklan 5 kohdassa, kyseisen unionin säädöksen sääntöjen olisi oltava ensisijaisia eikä tätä direktiiviä pitäisi soveltaa.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/17/EU, annettu 4 päivänä helmikuuta 2014, kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista ja direktiivien 2008/48/EY ja 2013/36/EU sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta (EUVL L 60, 28.2.2014, s. 34).

(17) *Ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen osalta tiettyjä rahoituspalveluja koskevat tietyt unionin säädökset sisältävät kyseisiä rahoituspalveluja koskevia mukautettuja sääntöjä, joiden tarkoituksena on varmistaa, että kuluttajilla on mahdollisuus ymmärtää ehdotetun sopimuksen olennaiset piirteet. Esimerkiksi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2019/1238¹ sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiveissä 2014/92/EU², 2014/65/EU³ ja (EU) 2016/97⁴ säädetään ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista erityisessä unionin perussäädöksessä ja siirretään komissiolle valta antaa delegoituja säädöksiä tai täytäntöönpanosäädöksiä. Kyseisiin kuluttajille tarkoitettuihin rahoituspalveluihin olisi sovellettava ainoastaan tällaisissa unionin säädöksissä vahvistettuja ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevia vaatimuksia, jollei kyseisissä säädöksissä toisin säädetä. Näin olisi oltava myös silloin, kun tiettyjä rahoituspalveluja koskevassa unionin säädöksessä säädetään ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista säännöistä, jotka poikkeavat tässä direktiivissä säädetyistä säännöistä tai ovat vain vähimmäisvaatimuksia.*

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/1238, annettu 20 päivänä kesäkuuta 2019, yleiseurooppalaisesta yksilöllisestä eläketuotteesta (PEPP) (*EUVL L 198, 25.7.2019, s. 1*).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/92/EU, annettu 23 päivänä heinäkuuta 2014, maksutileihin liittyvien maksujen vertailukelpoisuudesta, maksutilien siirtämisestä ja mahdollisuudesta käyttää perusmaksutilejä (*EUVL L 257, 28.8.2014, s. 214*).

³ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU, annettu 15 päivänä toukokuuta 2014, rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 349).*

⁴ *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/97, annettu 20 päivänä tammikuuta 2016, vakuutusten tarjoamisesta (EUVL L 26, 2.2.2016, s. 19).*

(18) *Peruuttamisoikeuden osalta, jos tiettyjä rahoituspalveluja sääntelevä unionin säädös antaa kuluttajille aikaa tarkastella allekirjoitetun sopimuksen vaikutuksia, ja riippumatta siitä, miten tätä oikeutta nimitetään kyseisessä unionin säädöksessä, ainoastaan kyseisen unionin säädöksen vastaavia säännöksiä olisi sovellettava kyseessä oleviin kuluttajille tarkoitettuihin tiettyihin rahoituspalveluihin, jollei kyseisessä säädöksessä toisin säädetä.* Esimerkiksi kun sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2009/138/EY¹ 186 artiklaa, sovelletaan direktiivissä 2009/138/EY vahvistettuja ”peruuttamista koskevaa määräaika” koskevia sääntöjä eikä tässä direktiivissä säädettyjä peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä, ja kun sovelletaan direktiivin 2014/17/EU 14 artiklan 6 kohtaa, *sovelletaan direktiivissä 2014/17/EU vahvistettuja sääntöjä, jotka koskevat mahdollisuutta valita peruuttamisoikeuden ja harkinta-ajan välillä, eikä* tässä direktiivissä säädettyjä peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/138/EY, annettu 25 päivänä marraskuuta 2009, vakuutus- ja jälleenvakuutustoiminnan aloittamisesta ja harjoittamisesta (Solvenssi II) (EUVL L 335, 17.12.2009, s. 1).

- (19) *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2014/17/EU ja (EU) 2023/...⁺¹ mukaisesti jäsenvaltiot voivat soveltaa kyseisiä direktiivejä unionin oikeuden mukaisesti aloilla, jotka eivät kuulu niiden soveltamisalaan. Sen vuoksi olisi selvennettävä, että jäsenvaltiot voivat soveltaa direktiivin 2014/17/EU 14 artiklan 6 kohtaa luottosopimuksiin siitä huolimatta, että tällaiset sopimukset on kyseisen direktiivin 3 artiklan 2 kohdan nojalla jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle. Samoin olisi selvennettävä, että jäsenvaltiot voivat soveltaa direktiivin (EU) 2023/...⁺ 26 ja 27 artiklaa luottosopimuksiin siitä huolimatta, että tällaiset sopimukset on kyseisen direktiivin 2 artiklan 2 kohdan nojalla jätetty sen soveltamisalan ulkopuolelle.*

⁺ Virallinen lehti: lisätään asiakirjassa PE-CONS 22/23 (2021/0171(COD)) olevan direktiivin numero ja täydennetään alaviite.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/..., annettu ... päivänä ...kuuta ..., kuluttajaluottosopimuksista ja direktiivin 2008/48/EY kumoamisesta (EUVL L ...).

(20) **Riittävien selvitysten osalta** tietyissä unionin säädöksissä, joilla säännellään tiettyjä rahoituspalveluja, kuten direktiiveissä 2014/17/EU, **2014/65/EU ja (EU) 2016/97**, vahvistetaan jo säännöt tarjottua sopimusta koskevista riittävästä selvityksistä, jotka elinkeinonharjoittajien on annettava kuluttajille. Oikeusvarmuuden turvaamiseksi tässä direktiivissä vahvistettuja sääntöjä riittävästä selvityksistä ei pitäisi soveltaa rahoituspalveluihin, jotka kuuluvat sellaisten tiettyjä rahoituspalveluja koskevien unionin säädösten soveltamisalaan, joihin sisältyy sääntöjä kuluttajalle ennen sopimuksen tekoa annettavista **riittävästä selvityksistä, riippumatta siitä, miten niitä nimitetään kyseisessä unionin säädöksessä.**

- (21) *Jos tiettyjä rahoituspalveluja koskevissa unionin säädöksissä säädetään ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista säännöistä, mutta niissä ei oteta käyttöön peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä, olisi sovellettava tämän direktiivin mukaisia peruuttamisoikeutta koskevia säännöksiä. Esimerkiksi direktiivissä 2009/138/EY vahvistetaan säännöt ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista vaatimuksista, mutta siinä ei säädetä vahinkovakuutukseen liittyvästä kuluttajan oikeudesta saada aikaa tarkastella allekirjoitetun sopimuksen vaikutuksia. Tällöin olisi sovellettava sekä ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevia sääntöjä, joista säädetään tiettyjä rahoituspalveluja koskevassa unionin säädöksessä, että tässä direktiivissä säädettyjä peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä. Jos tiettyjä rahoituspalveluja koskeva unionin säädös ei sisällä säännöksiä peruuttamisoikeutta koskevista tiedoista, elinkeinonharjoittajan olisi annettava nämä tiedot tämän direktiivin mukaisesti, jotta varmistetaan, että kuluttaja saa asiaankuuluvat tiedot.*
- (22) *Jos tiettyjä rahoituspalveluja koskevissa unionin säädöksissä säädetään ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevista säännöistä mutta niissä ei oteta käyttöön peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä, olisi sovellettava tässä direktiivissä vahvistettua peruuttamisen määräaika ja sen olisi alettava joko tämän direktiivin mukaisesta etäsopimuksen tekopäivästä tai päivästä, jona kuluttaja saa sopimusehdot ja ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot kyseisiä tiettyjä rahoituspalveluja sääntelevien unionin säädösten mukaisesti, jos kyseinen päivä on myöhemmin kuin etäsopimuksen tekopäivä. Jos tiettyjä rahoituspalveluja koskeva unionin säädös ei sisällä säännöksiä peruuttamisoikeutta koskevista tiedoista, elinkeinonharjoittajan olisi kyseisiä tiettyjä rahoituspalveluja sääntelevien unionin säädösten mukaisten sopimusehtojen ja ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen lisäksi annettava tiedot myös tässä direktiivissä säädetystä peruuttamisoikeudesta, jotta peruuttamisen määräaika voi alkaa.*

- (23) Kuluttajille tarkoitetuista rahoituspalveluista tehtyihin etäsopimuksiin liittyy erilaisten etäviestintävälineiden käyttö osana sellaisten etämyynti- tai etäpalvelujen tarjoamisjärjestelmiä, joissa elinkeinonharjoittaja ja kuluttaja eivät ole samaan aikaan läsnä. Näiden viestintävälineiden jatkuvaan kehitykseen vastaamiseksi olisi määriteltävä periaatteet, joita voidaan soveltaa myös välineisiin, jotka eivät vielä ole laajasti käytössä tai tunnettuja.
- (24) Rahoituspalvelusopimusta, johon sisältyy sarja peräkkäisiä tai erillisiä, ajan mittaan toteutettavia, luonteeltaan samankaltaisia liiketoimia, voidaan kohdella eri jäsenvaltioissa oikeudellisesti eri tavoin. On kuitenkin tärkeää, että sääntöjä sovelletaan kaikissa jäsenvaltioissa samalla tavalla. Sen vuoksi on aiheellista säätää, että säännöksiä, joilla säännellään rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia, sovelletaan ensimmäiseen sarjan peräkkäisistä tai erillisistä, ajan mittaan toteutettavista, luonteeltaan samankaltaisista liiketoimista, jos niiden voidaan katsoa muodostavan kokonaisuuden, riippumatta siitä, onko liiketoimesta tai liiketoimien sarjasta tehty yksi sopimus vai erillisiä peräkkäisiä sopimuksia. ***Jos alkuperäistä sopimusta ei ole, säännöksiä, joilla säännellään rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia, olisi sovellettava kaikkiin peräkkäisiin tai erillisiin liiketoimiin, lukuun ottamatta ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevia säännöksiä, joita olisi sovellettava ainoastaan ensimmäiseen liiketoimeen.*** 'Alkuperäisen palvelusopimuksen' voidaan katsoa muodostuvan esimerkiksi pankkitilin avaamisesta, ja 'liiketoimia' ovat esimerkiksi rahan tallettaminen pankkitilille tai sen nosto pankkitililtä. Lisättäessä alkuperäiseen palvelusopimukseen uusia kohtia, ***kuten mahdollisuus käyttää sähköistä maksuvälinettä yhdessä henkilöllä olevan pankkitilin kanssa,*** kyseessä ei ole 'liiketoimi' vaan lisäsopimus.

- (25) Jotta tämän direktiivin soveltamisalaa voitaisiin rajata, kuluttajille tarkoitetuista rahoituspalveluista tehtäviä etäsopimuksia koskevia sääntöjä ei pitäisi soveltaa palveluihin, joita tarjotaan täysin tilapäisesti ja etäsopimusten tekemiseen tarkoitettujen kaupallisten rakenteiden ulkopuolella.
- (26) Etäviestintävälineiden käyttö *tarjoaa hyvät mahdollisuudet tiedonhankintaan, eikä se saisi johtaa kuluttajalle annettavan tiedon perusteettomaan rajoittamiseen. Puheitse tapahtuvaa puhelinviestintää käytettäessä elinkeinonharjoittaja voi antaa vain rajatun määrän ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja ennen kuin etäsopimus sitoo kuluttajaa, jos kuluttaja nimenomaisesti hyväksyy tämän. Elinkeinonharjoittajan olisi toimitettava loput tiedot välittömästi sopimuksen tekemisen jälkeen.* Läpinäkyvyyden vuoksi olisi asetettava vaatimukset, jotka koskevat ajankohtaa, jolloin tiedot olisi annettava kuluttajalle ennen etäsopimuksen tekemistä, ja tapaa, jolla ne olisi annettava kuluttajalle. Jotta kuluttajat voisivat tehdä päätöksensä täysin tietoisina kaikista tosiseikoista, heidän olisi saatava *kaikki ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot hyvissä ajoin ennen etäsopimuksen tekemistä tai siihen liittyvän tarjouksen hyväksymistä eikä vasta sen yhteydessä. Näin varmistetaan, että kuluttajalla on riittävästi aikaa lukea ja ymmärtää ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot, vertailla tarjouksia ja tehdä tietoon perustuva päätös. Jos tiedot annetaan alle vuorokausi ennen rahoituspalveluja koskevan etäsopimuksen tekemistä, elinkeinonharjoittajalla olisi oltava velvollisuus muistuttaa kuluttajaa pysyvällä välineellä mahdollisuudesta peruuttaa rahoituspalveluja koskeva etäsopimus. Jos ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot annetaan alle vuorokausi ennen kuin etäsopimus sitoo kuluttajaa, elinkeinonharjoittajan olisi muistutettava kuluttajaa pysyvällä välineellä 1–7 päivän kuluessa sopimuksen tekemisestä mahdollisuudesta peruuttaa etäsopimus.*

- (27) Tiedonantovaatimuksia olisi nykyaikaistettava ja *niissä olisi otettava huomioon tulevaisuuden vaatimukset. Sen vuoksi elinkeinonharjoittajan olisi ilmoitettava kuluttajalle puhelinnumeronsa sekä sähköpostiosoitteensa tai yksityiskohtaisesti muut viestintäkeinot, joihin voi kuulua erilaisia viestintätapoja, sekä tiedot siitä, minne valitukset on osoitettava. Jäsenvaltiot voivat määritellä valitusten käsittelyperiaatteita koskevat vaatimukset. Kuluttajille ■ olisi ■ tiedotettava etäviestintävälineen käytöstä aiheutuvista erityisistä lisäkustannuksista. Jotkin elinkeinonharjoittajat käyttävät automaattista päätöksentekoa hintojen eriyttämiseen eri kuluttajaryhmien perusteella, ja joissakin tapauksissa hinnat mukautetaan kuluttajien yksilölliseen hintaherkkyyteen. Tästä syystä kuluttajille olisi ilmoitettava ennen kuin etäsopimus sitoo kuluttajaa, että rahoituspalvelun hinta on yksilöity automaattisen päätöksenteon perusteella.*

- (28) *Jäsenvaltiot saattoivat direktiivin 2002/65/EY mukaan pitää voimassa tai ottaa käyttöön tiukempia säännöksiä ennakkotietoja koskevista vaatimuksista, edellyttäen että kyseiset säännökset olivat unionin oikeuden mukaisia. Useat jäsenvaltiot ovat pitäneet voimassa tai ottaneet käyttöön ennakkotietoja koskevia tiukempia vaatimuksia tässä yhteydessä. Mahdollisuus parantaa kuluttajansuojan tasoa ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevien sääntöjen osalta olisi säilytettävä. Tämän olisi koskettava sekä luetteloa annettavista tiedoista että tietojen esittämistapoja. Tiukempien sääntöjen soveltamiseen voi sisältyä myös tiettyjä rahoituspalveluja koskevissa unionin säädöksissä vahvistettujen vaatimusten soveltaminen rahoituspalveluihin, jotka eivät kuulu kyseisten alakohtaisten unionin säädösten soveltamisalaan.*

- (29) Tietyt rahoituspalvelut saattavat *sisällyttää investointistrategiaansa* ympäristöön liittyviä tai sosiaalisia *tekijöitä*. Jotta kuluttaja voi tehdä tietoon perustuvan päätöksen, hänen olisi saatava tietoa myös tällaisista rahoituspalvelun erityisistä ympäristöön liittyvistä tai sosiaalisista tavoitteista.
- (30) *Kaikki ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot olisi annettava pysyvällä välineellä ja siten, että tiedot ovat sekä kuluttajan helposti ymmärrettävissä että luettavassa muodossa. Luettavissa olevalla muodolla tarkoitetaan sellaisten kirjainten käyttöä, jotka ovat luettavassa koossa ja joiden värit eivät heikennä tiedon ymmärrettävyyttä, myöskään silloin, kun asiakirja esitetään tai tulostetaan tai siitä otetaan valokopio mustavalkoisena. Lisäksi olisi mahdollisuuksien mukaan vältettävä liian pitkiä ja monimutkaisia kuvauksia, pientä painatusta ja hyperlinkkien liiallista käyttöä, sillä nämä menetelmät heikentävät kuluttajien ymmärtämismahdollisuuksia. Jos tietoja ei voida kuluttajan valitseman välineen vuoksi antaa pysyvällä välineellä ennen sopimuksen tekoa, ne olisi annettava välittömästi sopimuksenteon jälkeen.*

- (31) Tiedonantovaatimuksia olisi mukautettava niin, että otetaan huomioon tiettyjen välineiden tekniset rajoitteet, kuten merkkimäärän rajoitukset tietyissä matkapuhelinnäytöissä. Kun elinkeinonharjoittaja on räätälöinyt verkkorajapinnan sisällön ja esitystavan esimerkiksi tällaista matkapuhelinnäyttöä varten, seuraavat tiedot olisi annettava heti alkuun ja mahdollisimman näkyvästi: elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys; kuluttajille suunnatun rahoituspalvelun keskeiset ominaisuudet; kuluttajan rahoituspalvelusta elinkeinonharjoittajalle maksama kokonaishinta kaikkine elinkeinonharjoittajan kautta maksettavine veroineen, tai jos tarkkaa hintaa ei voida ilmoittaa, hinnan laskentaperusteet, jotta kuluttaja voi tarkistaa sen; ja peruuttamisoikeuden olemassaolo tai sen puuttuminen, mukaan lukien kyseisen oikeuden käyttöä koskevat ehdot, määräaika ja menettelyt. Muut tiedot voitaisiin esittää *upotettuina*. Kaikki tiedot olisi kuitenkin annettava pysyvällä välineellä ennen etäsopimuksen tekemistä.

- (32) Kun ennen sopimuksen tekemistä annettavia tietoja annetaan sähköisesti, tiedot olisi esitettävä selkeästi ja ymmärrettävästi. Tätä varten tietoja voitaisiin korostaa tai kehystää ja merkitä ne näytöruudulla tehokkaasti. Upotustekniikkaa, *jossa tietyt ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevat vaatimukset katsotaan keskeisiksi ja asetetaan sen vuoksi näkyvästi ensimmäiselle tasolle ja muut ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen yksityiskohdat esitetään upotetuilla tasoilla*, on testattu, ja se on todettu tiettyjen rahoituspalvelujen yhteydessä hyödylliseksi esitystavaksi. *Kun elinkeinonharjoittaja käyttää tämän direktiivin mukaista upotustekniikkaa, sen olisi ilmoitettava sähköisen välineen ensimmäisellä tasolla ainakin elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys ja pääasiallinen liiketoiminta, rahoituspalvelun tärkeimmät ominaisuudet, kuluttajan maksettavaksi tuleva kokonaishinta sekä tieto muiden verojen tai kustannusten mahdollisuudesta ja peruuttamisoikeuden olemassaolosta tai puuttumisesta. Muut ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja koskevat vaatimukset voitaisiin esittää muilla tasoilla. Kun upotusta käytetään, kaikkien tietojen olisi oltava helposti kuluttajan saatavilla, eikä upotettujen tasojen käyttö saisi viedä asiakkaan huomiota pois asiakirjan sisällöstä tai hämärtää keskeisiä tietoja. Kaikki ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen eri osat olisi voitava tulostaa yhtenä asiakirjana.*

- (33) Ennen sopimuksen tekemistä annettavat tiedot voidaan esittää *sähköisesti myös* käyttäen apuna sisällysluetteloa, jonka otsikot voidaan laajentaa. Ylimmällä tasolla voisivat olla pääaiheet, joista kutakin voisi laajentaa napauttamalla aihetta, jolloin kuluttaja ohjattaisiin asiaankuuluvien tietojen tarkempaan esittelyyn. Näin kuluttajalla olisi kaikki tarvittava tieto yhdessä paikassa ja hän voisi päättää, mitä tietoja hän haluaa tarkastella ja milloin. Kuluttajan olisi voitava ladata itselleen kaikki ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot ja tallentaa ne erillisenä asiakirjana.
- (34) Kuluttajalla olisi oltava peruuttamisoikeus ilman seuraamuksia ja perusteluvelvollisuutta. Tapauksissa, joissa peruuttamisoikeutta ei sovelleta siksi, että kuluttaja on nimenomaisesti pyytänyt etäsopimuksen täytäntöönpanoa ennen peruuttamisen määräajan päättymistä, elinkeinonharjoittajan olisi ilmoitettava tästä kuluttajalle ennen sopimuksen täytäntöönpanon alkamista.

- (35) *Peruuttamisen määräajan olisi päätyttävä 14 kalenteripäivän kuluttua joko etäsopimuksen tekopäivästä tai päivästä, jona kuluttaja saa sekä ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot että sopimusehdot, jos kyseinen päivä on myöhempi kuin etäsopimuksen tekopäivä. Määräaikaa olisi pidennettävä 30 kalenteripäivään sellaisten etäsopimusten osalta, jotka koskevat yksilöllisiä eläkejärjestelyjä. Jos kuluttaja ei ole saanut kyseisiä ennen sopimuksen tekoa annettavia tietoja ja sopimusehtoja, peruuttamisen määräajan olisi oikeusvarmuuden parantamiseksi päätyttävä viimeistään 12 kuukauden ja 14 kalenteripäivän kuluttua etäsopimuksen tekemisestä. Peruuttamisen määräaika ei saisi päättyä, jos kuluttajalle ei ole pysyvällä välineellä ilmoitettu peruuttamisoikeudesta.*
- (36) Jotta voitaisiin turvata peruuttamisoikeuden tehokas käyttö, siihen liittyvä menettely ei saisi olla raskaampi kuin etäsopimuksen tekemiseen liittyvä menettely.

I

(37) *Jos elinkeinonharjoittaja tarjoaa mahdollisuutta tehdä etäsopimuksia verkkorajapinnan, kuten verkkosivuston tai sovelluksen, kautta, elinkeinonharjoittaja olisi velvoitettava tarjoamaan kuluttajalle muiden olemassa olevien peruuttamiskeinojen, kuten direktiivin 2011/83/EU liitteessä I olevassa B kohdassa esitetyn lomakkeen, lisäksi mahdollisuus peruuttaa tällainen sopimus siihen tarkoitettun toiminnon kautta. Näin olisi varmistettava, että sopimuksen peruuttaminen on kuluttajille yhtä helppoa kuin sen tekeminen. Tätä varten elinkeinonharjoittajan olisi tarjottava kuluttajalle helposti löydettävä peruuttamistoiminto, joka on selvästi havaittavissa ja jatkuvasti käytettävissä koko peruuttamisen määräajan. Kuluttajan olisi voitava löytää toiminto ja käyttää sitä helposti ja yksinkertaisesti. Kuluttajan ei esimerkiksi pitäisi joutua toteuttamaan erityisiä menettelyjä toiminnon löytämiseksi tai käyttämiseksi, kuten lataamaan sovellusta, jos sopimusta ei ole tehty kyseisen sovelluksen kautta. Prosessin helpottamiseksi elinkeinonharjoittaja voisi esimerkiksi tarjota hyperlinkkejä, joiden kautta kuluttaja pääsee peruuttamistoimintoon. Kuluttajan olisi voitava tehdä peruuttamisilmoitus ja antaa tai vahvistaa tarvittavat tiedot sopimuksen yksilöimiseksi. Jos kuluttaja on esimerkiksi jo tunnistautunut kirjautumalla sisään verkkorajapintaan, hänen olisi voitava peruuttaa sopimus ilman uutta tunnistautumista tai tapauksen mukaan tarvetta yksilöidä peruutettava sopimus. Jotta vältettäisiin se, että kuluttaja peruuttaa sopimuksen vahingossa, elinkeinonharjoittajan olisi vaadittava kuluttajaa vahvistamaan peruuttamispäätös tavalla, joka osoittaa kuluttajan toimivan tietoisena päätöksestään.*

Jos kuluttaja on tilannut samalla etäsopimuksella useita tavaroita tai palveluita, elinkeinonharjoittaja voi tarjota kuluttajalle mahdollisuuden peruuttaa koko sopimuksen sijaan ainoastaan sen osa. Kun kuluttaja käyttää toimintoa peruuttamisoikeutensa käyttämiseksi, elinkeinonharjoittajan olisi ilman aiheetonta viivästystä toimitettava kuluttajalle pysyvällä välineellä vahvistus peruutuksen vastaanottamisesta. Tätä velvoitetta olisi sovellettava rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten lisäksi kaikkiin etäsopimuksiin, joihin sovelletaan direktiivin 2011/83/EU mukaista peruuttamisoikeutta. Peruuttamistoiminnon tavoitteena on lisätä kuluttajien tietoisuutta peruuttamisoikeudestaan ja helpottaa tämän oikeuden käyttämistä. Rahoitustuotteiden ja -palvelujen ja muiden tuotteiden ja palvelujen etämyynissä kuluttajalla ei nimittäin ole mahdollisuutta saada henkilökohtaisesti annettavia selvityksiä tai henkilökohtaista käsitystä tuotteen tai palvelun mahdollisesta monimutkaisuudesta tai laajuudesta. Tämä velvoite olisi näin ollen vahvistettava rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten lisäksi myös muita tavaroita ja palveluja koskeville etäsopimuksille, joiden osalta unionin lainsäädännössä säädetään peruuttamisoikeudesta, jotta voidaan parantaa kuluttajien mahdollisuuksia irtautua sopimuksista peruuttamalla ne.

- (38) *Elinkeinonharjoittajan ennen sopimuksen tekoa antamien tietojen lisäksi* kuluttajat saattavat *edelleen* tarvita apua päättääkseen, mikä rahoituspalvelu soveltuu parhaiten heidän tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. *Riittävän selvityksen antamisen ensisijaisena tavoitteena on varmistaa, että kuluttaja saa käsityksen elinkeinonharjoittajan tarjoamasta rahoituspalvelusta ennen sopimuksen allekirjoittamista. Jotta voidaan varmistaa tämän tavoitteen toteutuminen, kyseinen riittävä selvitys olisi annettava ajoissa siten, että kuluttajalle jää riittävästi aikaa sen läpikäyntiin ennen sopimuksen tekemistä. Pelkkä ennen sopimuksen tekoa annettavien tietojen toistaminen ei välttämättä riitä, joten sitä olisi vältettävä.* Sen vuoksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että elinkeinonharjoittajat antavat kuluttajille tällaista apua tarjoamiensa rahoituspalvelujen osalta ennen niitä koskevan etäsopimuksen tekemistä antamalla riittävät selvitykset *sopimuksen, mahdolliset lisäpalvelut* mukaan lukien, *keskeisistä ominaisuuksista ja erityisistä vaikutuksista, joita sopimuksella voi olla kuluttajalle. Sopimuksen keskeisten ominaisuuksien osalta elinkeinonharjoittajan olisi selitettävä tarjouksen pääpiirteet, kuten kokonaishinta, joka kuluttajan on maksettava elinkeinonharjoittajalle, kuvaus rahoituspalvelun tärkeimmistä ominaisuuksista sekä sen vaikutukset kuluttajalle, mukaan lukien tarvittaessa se, voidaanko lisäpalvelut irtisanoa erikseen, sekä tällaisen irtisanomisen seuraukset. Tarjotun sopimuksen erityisten vaikutusten osalta elinkeinonharjoittajan olisi myös selitettävä sopimusvelvoitteiden noudattamatta jättämisen tärkeimmät seuraukset.*

- (39) *Tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvat sopimukset voivat olla rahoitukselliselta luonteeltaan erilaisia ja voivat siten vaihdella huomattavasti. Jäsenvaltiot voisivat näin ollen mukauttaa tällaisten selvitysten antamistapaa sen mukaan, millaisissa olosuhteissa rahoituspalvelua tarjotaan ja millainen on kuluttajan avuntarve, ottaen huomioon kuluttajan tietämys ja kokemus rahoituspalvelusta ja sen luonteesta. Sen varmistamiseksi, että kuluttaja saa riittävät selvitykset, jäsenvaltioiden olisi kannustettava elinkeinonharjoittajia antamaan ne kuluttajalle helpolla ja yksinkertaisella tavalla kuluttajan edun mukaisesti.*
- (40) Velvollisuus antaa riittävät selvitykset on erityisen tärkeä silloin, kun kuluttaja aikoo tehdä rahoituspalveluja koskevan etäsopimuksen ja elinkeinonharjoittaja toimittaa selvitykset *täysin automatisoitujen* verkkotyökalujen, *kuten asiointibottien, robottineuvonnan, interaktiivisten työkalujen tai muiden vastaavien keinojen avulla*. Jotta voitaisiin varmistaa, että kuluttaja ymmärtää sopimuksen mahdolliset vaikutukset taloudelliseen tilanteeseensa, kuluttajan olisi *ennen sopimuksen tekoa* aina voitava asioida elinkeinonharjoittajaa edustavan ihmisen kanssa *maksutta elinkeinonharjoittajan työaikana*. Kuluttajalla olisi myös oltava oikeus perustelluissa tapauksissa ja ilman elinkeinonharjoittajalle aiheutuvaa kohtuutonta rasitetta pyytää asiointia ihmisen kanssa sen jälkeen, kun sopimus on tehty. Tähän voisi sisältyä oikeus asioida ihmisen kanssa, kun sopimus uusitaan, kun kuluttaja kohtaa erityisiä vaikeuksia tai kun tarvitaan sopimusehtoja koskevia lisäselvennyksiä.

- (41) *Pimeät kaavat elinkeinonharjoittajien verkkorajapinnoilla ovat käytäntöjä, joilla olennaisesti vääristetään tai haitataan, joko tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti, rahoituspalvelun vastaanottajana olevien kuluttajien kykyä tehdä itsenäisiä ja tietoon perustuvia valintoja tai päätöksiä. Tämä pätee erityisesti rahoituspalveluja koskeviin etäsopimuksiin. Elinkeinonharjoittajat voivat hyödyntää tällaisia käytäntöjä saadakseen palvelun vastaanottajina olevat kuluttajat toimimaan epätoivottavalla tavalla tai tekemään epätoivottavia päätöksiä, joilla voi olla heille kielteisiä seurauksia. Elinkeinonharjoittajia olisi sen vuoksi kiellettävä johtamasta harhaan palvelunsa vastaanottajina olevia kuluttajia, ohjaamasta heitä ja vääristämästä tai haittaamasta kuluttajan itsemääräämisoikeutta, päätöksentekoa tai valintoja verkkorajapinnan tai sen osan rakenteen, suunnittelun tai toimintojen avulla. Tähän voivat kuulua esimerkiksi eksplotiiviset suunnitteluvalinnat, jotka ohjaavat kuluttajan valintoihin tai toimiin, jotka hyödyttävät elinkeinonharjoittajaa mutta eivät välttämättä ole kuluttajan etujen mukaisia, kun niissä esitetään valinnat ei-neutraalisti, esimerkiksi antamalla tietyille valinnoille parempi sijoitus visuaalisten, auditoristen tai muiden komponenttien avulla silloin, kun kuluttajaa pyydetään tekemään päätös.*

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 2022/2065¹ verkkoalustoja ylläpitäviä välityspalvelujen tarjoajia kielletään käyttämästä pimeitä kaavoja verkkorajapintojensa suunnittelussa ja järjestämisessä, ja vastaavasti tällä direktiivillä jäsenvaltiot olisi velvoitettava estämään rahoituspalveluja etäpalveluna tarjoavia elinkeinonharjoittajia käyttämästä pimeitä kaavoja palvelusopimusten tekemisen yhteydessä. Kyseisen asetuksen ja tämän direktiivin säännökset täydentävät siis toisiaan, koska niitä sovelletaan eri ominaisuudessa toimiviin elinkeinonharjoittajiin. Rahoituspalvelut saattavat monimutkaisuutensa ja niihin sisältyvien suurten riskien vuoksi edellyttää pimeitä kaavoja koskevia yksityiskohtaisempia vaatimuksia, joten jäsenvaltioiden olisi voitava täydestä yhdenmukaistamisesta poiketen pitää voimassa tai ottaa käyttöön tiukempia säännöksiä, edellyttäen että ne ovat unionin oikeuden mukaisia. Kyseinen mahdollisuus on rahoituspalveluihin liittyvien sopimattomien kaupallisten menettelyjen osalta yhdenmukainen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin [2005/29/EY](#)² 3 artiklan 9 kohdan kanssa, jossa säädetään, että jäsenvaltiot voivat asettaa rahoituspalvelujen osalta myös ohjailevampia tai rajoittavampia vaatimuksia.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1).

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2005/29/EY, annettu 11 päivänä toukokuuta 2005, sopimattomista elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien välisistä kaupallisista menettelyistä sisämarkkinoilla ja neuvoston direktiivin 84/450/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 97/7/EY, 98/27/EY ja 2002/65/EY sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 2006/2004 muuttamisesta (sopimattomia kaupallisia menettelyjä koskeva direktiivi) (EUVL L 149, 11.6.2005, s. 22).

(42) *Esimerkiksi sosiaalisen median vaikuttajat voivat markkinoida rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia sosiaalisessa mediassa. Kuluttajia saatetaan kannustaa tekemään päätöksiä pohtimatta niihin liittyviä seurauksia ja riskejä, ja he saattavat ostaa rahoituspalveluja, jotka eivät vastaa heidän tarpeitaan. Komission olisi arvioitava elinkeinonharjoittajien sosiaalisen median markkinointikäytäntöjä, joilla edistetään rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia, ja toimien mahdollista tarvetta tältä osin. Tämä olisi tehtävä esimerkiksi ottaen huomioon direktiivin 2005/29/EY ja muun asiaa koskevan unionin lainsäädännön soveltaminen tällaisiin käytäntöihin. Jäsenvaltioissa on ollut tapauksia, joissa sosiaalisen median vaikuttajien markkinointikäytännöt ovat johtaneet kuluttajia harhaan, kun sosiaalisen median alustoilla on mainostettu tiettyjä rahoituspalvelutuotteita ilmoittamatta kuluttajiin kohdistuvasta tappioriskistä. Direktiivi 2005/29/EY sisältää säännöksiä sen varmistamiseksi, että kielletään harhaanjohtavat käytännöt, jotka harhauttavat tai ovat omiaan harhauttamaan keskivertokuluttajia, ja että sellaiset olennaiset tiedot on mainittava, joita keskivertokuluttaja tarvitsee perustellun kaupallisen päätöksen tekemiseen. Kyseisten säännösten voidaan katsoa kattavan sosiaalisen median vaikuttajien markkinointikäytännöt sosiaalisen median alustoilla.*

- (43) Direktiivi 2011/83/EU olisi sen vuoksi muutettava tämän mukaisesti.
- (44) Direktiivi 2002/65/EY olisi sen vuoksi kumottava.
- (45) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän direktiivin tavoitetta, joka on edistää sisämarkkinoiden moitteetonta toimintaa saavuttamalla kuluttajansuojan korkea taso, vaan se voidaan saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi.
- (46) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman¹ mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

¹ EUVL C 369, 17.12.2011, s. 14.

1 artikla
Direktiivin 2011/83/EU muuttaminen

Muutetaan direktiivi 2011/83/EU seuraavasti:

- 1) muutetaan 3 artikla seuraavasti:
 - a) lisätään kohta seuraavasti:

”1 b. Rahoituspalvelujen suorittamista koskeviin elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiin etäsopimuksiin sovelletaan *ainoastaan* 1 ja 2 artiklan, 3 artiklan 2, 5 ja 6 kohdan, 4 artiklan, *6 a artiklan, 8 artiklan 6 kohdan, 11 a artiklan*, 16 a–16 e artiklan, 19 artiklan, 21–23 artiklan, 24 artiklan 1 ja *6 kohdan* sekä 25–27 ja *29 artiklan* säännöksiä.

Kun ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun kaltainen yksittäinen sopimus käsittää alkuperäisen palvelusopimuksen, jonka jälkeen suoritetaan sarja peräkkäisiä tai erillisiä, ajan mittaan toteutettavia ja luonteeltaan samankaltaisia liiketoimia, ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä sovelletaan *21 artiklaa lukuun ottamatta* ainoastaan alkuperäiseen sopimukseen.

Jos alkuperäistä palvelusopimusta ei ole, mutta samojen sopimuspuolten välillä suoritetaan ajan mittaan luonteeltaan samankaltaisia peräkkäisiä tai erillisiä liiketoimia, 16 a ja 16 d artiklaa sovelletaan ainoastaan ensimmäiseen liiketoimeen.

Jos luonteeltaan samankaltaista liiketointa ei kuitenkaan suoriteta yhden vuoden kuluessa, seuraavan liiketoimen suorittaminen katsotaan uuden liiketoimien sarjan ensimmäisen palvelun tarjoamiseksi, ja näin ollen 16 a ja 16 d artiklaa sovelletaan.”;

b) korvataan 3 kohdan d alakohta seuraavasti:

”d) koskevat rahoituspalveluja, jotka eivät kuulu 3 artiklan 1 b alakohdan soveltamisalaan;”;

2) *korvataan 6 artiklan 1 kohdan h alakohta seuraavasti:*

”h) jos peruuttamisoikeus on olemassa, kyseisen oikeuden käyttämiseen liittyvät ehdot, määräajat ja menettelyt 11 artiklan 1 kohdan mukaisesti, sekä liitteessä I olevassa B osassa vahvistettu malliperuuttamislomake ja tarvittaessa tiedot 11 a artiklassa tarkoitetun peruuttamistoiminnon olemassaolosta ja sijainnista;”;

3) *lisätään artikla seuraavasti:*

”11 a artikla

Peruuttamisoikeuden käyttäminen verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä

1. *Verkkorajapinnalla tehtyjen etäsopimusten yhteydessä elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja voi myös peruuttaa sopimuksen käyttämällä peruuttamistoimintoa.*

Peruuttamistoiminto on merkittävä sanoilla ”Peruuta sopimus tästä” tai vastaavalla yksiselitteisellä ilmaisulla helposti luettavalla tavalla.

Peruuttamistoiminnon on oltava jatkuvasti käytettävissä koko peruuttamisen määräajan. Sen on oltava näkyvästi esillä verkkorajapinnassa ja helposti kuluttajan saatavilla.

2. *Peruuttamistoiminnon on oltava sellainen, että kuluttaja voi lähettää verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen, jossa elinkeinonharjoittajalle ilmoitetaan hänen päätöksestään peruuttaa sopimus. Kyseisen verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen on oltava sellainen, että kuluttaja voi helposti antaa tai vahvistaa seuraavat tiedot:*

a) nimensä;

- b) yksityiskohtaiset tiedot sopimuksesta, jonka hän haluaa peruuttaa;*
 - c) tiedot sähköisestä menetelmästä, jolla peruuttamisvahvistus lähetetään kuluttajalle.*
- 3. Kun kuluttaja on täyttänyt verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen 2 kohdan mukaisesti, elinkeinonharjoittajan on annettava kuluttajalle mahdollisuus toimittaa se elinkeinonharjoittajalle vahvistustoiminnon avulla.*
- Kyseinen vahvistustoiminto on merkittävä helposti luettavalla tavalla ja ainoastaan sanoilla ”Vahvista peruuttaminen” tai vastaavalla yksiselitteisellä muotoilulla.*
- 4. Kun kuluttaja on aktivoinut vahvistustoiminnon, elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä lähetettävä kuluttajalle pysyvällä välineellä peruuttamista koskeva vastaanottoilmoitus, joka sisältää tiedot peruutuksen sisällöstä sekä sen toimittamispäivästä ja -ajankohdasta.*
- 5. Kuluttajan katsotaan käyttäneen peruuttamisoikeuttaan asiaankuuluvan peruuttamisen määräajan kuluessa, jos hän toimittaa tässä artiklassa tarkoitetun verkossa tehtävän peruuttamisilmoituksen ennen kyseisen määräajan päättymistä.”;*

4) lisätään luku seuraavasti:

”III A LUKU

RAHOITUSPALVELUJA KOSKEVIIN ETÄSOPIMUKSIIN SOVELLETTAVAT
SÄÄNNÖT

16 a artikla

*Kuluttajille tarkoitetuista rahoituspalveluista tehtäviä etäsopimuksia koskevat
tietovaatimukset*

1. ***Hyvissä ajoin ennen kuin*** kuluttaja sitoutuu etäsopimukseen tai mihin tahansa vastaavaan tarjoukseen, elinkeinonharjoittajan on toimitettava kuluttajalle selvällä ja ymmärrettävällä tavalla seuraavat tiedot:
 - a) elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys ja pääasiallinen liiketoiminta ***ja tapauksen mukaan sen elinkeinonharjoittajan, jonka puolesta hän toimii,*** henkilöllisyys ja pääasiallinen liiketoiminta;
 - b) maantieteellinen osoite, johon elinkeinonharjoittaja on sijoittautunut, ja elinkeinonharjoittajan puhelinnumero ***ja*** sähköpostiosoite tai muut ***elinkeinonharjoittajan tarjoamien*** viestintävälineiden tiedot, ***ja tarvittaessa sen elinkeinonharjoittajan maantieteellinen osoite, puhelinnumero, sähköpostiosoite tai muu viestintäväline, jonka puolesta hän toimii;*** kaikkien kyseisten tarjottujen viestintävälineiden on mahdollistettava se, että kuluttaja voi ottaa nopeasti ja tehokkaasti yhteyttä elinkeinonharjoittajaan, ***ja se, että kuluttaja voi säilyttää kaiken*** elinkeinonharjoittajan ***kanssa käydyn kirjallisen kirjeenvaihdon pysyvällä välineellä;***

- c) *asiaankuuluvat yhteystiedot, joiden avulla kuluttaja voi osoittaa mahdolliset valitukset* elinkeinonharjoittajalle tai tapauksen mukaan sille elinkeinonharjoittajalle, jonka puolesta hän toimii ■ ;
- d) jos elinkeinonharjoittaja on merkitty kaupparekisteriin tai vastaavaan julkiseen rekisteriin, se ■ rekisteri, johon elinkeinonharjoittaja on merkitty, ja elinkeinonharjoittajan rekisterinumero tai muu vastaava tunnistekyseisessä rekisterissä;
- e) jos elinkeinonharjoittajan toiminta on lupajärjestelmän alasta, asianomaisen valvontaviranomaisen *nimi, osoite, verkkosivusto ja muut yhteystiedot*;
- f) kuvaus rahoituspalvelun pääasiallisista ominaisuuksista;
- g) kokonaishinta, joka kuluttajan on maksettava rahoituspalvelusta elinkeinonharjoittajalle, mukaan lukien kaikki liitännäiset maksut, kulut ja kustannukset sekä kaikki elinkeinonharjoittajan kautta maksettavat verot tai, jos tarkkaa hintaa ei voida ilmoittaa, hinnan laskentaperusteet, jotta kuluttaja voi tarkistaa sen;
- h) *tarvittaessa tiedot viivästyneiden tai maksamatta jääneiden maksujen seurauksista*;
- i) tapauksen mukaan tieto siitä, että hinta on yksilöity automaattisen päätöksenteon perusteella;

- j) **tarvittaessa** ilmoitus **siitä**, että rahoituspalvelu liittyy välineisiin, joista aiheutuu niiden erityisluonteeseen tai niillä suoritettaviin liiketoimiin liittyvä erityinen riski tai joiden hinta riippuu sellaisista rahoitusmarkkinavaihteluista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi lainkaan vaikuttaa, ja ilmoitus siitä, **ettei** tätä aikaisempien tuottojen voida katsoa kuvastavan tulevia tuottoja;
 - k) ilmoitus mahdollisuudesta, että saattaa olla olemassa muita veroja ja/tai maksuja, joita ei makseta elinkeinonharjoittajan kautta tai joita hän ei määrää;
 - l) tiedot **tämän kohdan mukaisesti** annettujen tietojen voimassaoloaikaa koskevista mahdollisista rajoituksista;
 - m) tiedot sopimuksen maksu- ja täytäntöönpanojärjestelyistä;
 - n) yksityiskohtaiset tiedot kaikista erityisistä etäviestintävälineen käytöstä kuluttajalle aiheutuvista lisäkustannuksista, jos tällaisia lisäkustannuksia peritään;
- I**
- o) **jos** rahoituspalvelun **sijoitusstrategiaan on sisällytetty ympäristöön liittyviä tai sosiaalisia tekijöitä**, tiedot **rahoituspalvelun** mahdollisista ympäristöön liittyvistä tai sosiaalisista tavoitteista;

- p) ilmoitus peruuttamisoikeuden olemassaolosta tai sen puuttumisesta ja, jos peruuttamisoikeus on olemassa, tiedot peruuttamisen määräajasta ja kyseisen oikeuden käyttöä koskevista ehdoista, mukaan lukien tiedot maksusta, joka kuluttajaa voidaan vaatia maksamaan, ja seuraukset tämän oikeuden käyttämättä jättämisestä;
- q) etäsopimuksen vähimmäiskesto aika jatkuvan tai toistuvasti suoritettavan rahoituspalvelun yhteydessä;
- r) tiedot, jotka koskevat osapuolten mahdollista oikeutta purkaa etäsopimus ennen aikaisesti tai yksipuolisesti etäsopimuksen ehtojen nojalla, mukaan lukien mahdolliset sopimuksessa määrättyt tällaisissa tilanteissa sovellettavat seuraamusmaksut;
- s) peruuttamisoikeuden käyttöä koskevat **16 b artiklan 1 kohdan mukaiset** käytännön ohjeet **ja menettelyt**, joissa esitetään muun muassa **elinkeinonharjoittajan puhelinnumero ja sähköpostiosoite** tai **tiedot muista viestintävälineistä, jotka liittyvät peruuttamisilmoituksen lähettämiseen, ja verkkorajapinnalla tehtyjen rahoituspalveluja koskevien sopimusten osalta** tiedot **11 a** artiklassa tarkoitetun peruuttamistoiminnon olemassaolosta ja sijainnista;
- t) tiedot etäsopimukseen sovellettavaa lainsäädäntöä ja/tai toimivaltaista tuomioistuinta määrittävistä sopimuslausekkeista;

- u) ilmoitus siitä, millä kielellä tai kielillä sopimuksen sisältö ja ehdot sekä tässä artiklassa tarkoitetut ennalta annettavat tiedot esitetään sekä millä kielellä tai kielillä elinkeinonharjoittaja sitoutuu kuluttajan suostumuksella hoitamaan yhteydenpidon etäsopimuksen voimassaoloaikana;
 - v) tarvittaessa ilmoitus mahdollisuudesta käyttää elinkeinonharjoittajaan sovellettavaa tuomioistuimen ulkopuolista valitus- ja oikeussuojamenettelyä sekä tavat, joilla kyseiseen menettelyyn voi turvautua;
 - w) *ilmoitus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2014/49/EU* ja 97/9/EY** soveltamisalaan kuulumattomien vakuusrahastojen tai muiden korvausjärjestelyjen olemassaolosta.*
2. *Jäsenvaltiot voivat kansallisessa lainsäädännössään pitää voimassa 1 artiklassa tarkoitettuja tietoja koskevat kielivaatimukset sen varmistamiseksi, että kuluttaja ymmärtää annetut tiedot helposti, tai hyväksyä tällaisia kielivaatimuksia.*

3. ***Puheitse tapahtuvassa*** puhelinviestinnässä elinkeinonharjoittajan henkilöllisyys ja puhelun kaupallinen tarkoitus on aina elinkeinonharjoittajan aloittaman ***puhelun*** alussa tehtävä täsmällisesti selväksi kuluttajan kanssa. ***Kun puhelua tallennetaan tai saatetaan tallentaa, elinkeinonharjoittajan on myös ilmoitettava tästä kuluttajalle.***
4. ***Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään,*** 3 kohdassa tarkoitettua ***puheitse tapahtuvaa puhelinviestintää varten elinkeinonharjoittaja voi kuluttajan*** nimenomaisella suostumuksella antaa ainoastaan 1 kohdan a, f, g, k ja p alakohdassa tarkoitettut tiedot ***ennen kuin kuluttaja tulee sidotuksi etäsopimukseen. Tässä tapauksessa*** elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle muiden 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen luonteesta ja saatavuudesta. ***Elinkeinonharjoittajan on*** toimitettava nämä muut 1 kohdassa vaaditut tiedot pysyvällä välineellä välittömästi etäsopimuksen ***tekemisen jälkeen.***
5. Jos 1 kohdassa tarkoitettut tiedot annetaan myöhemmin kuin yksi päivä ennen kuin kuluttaja tulee etäsopimuksen sitomaksi, jäsenvaltioiden on vaadittava, että elinkeinonharjoittaja lähettää kuluttajalle muistutuksen mahdollisuudesta peruuttaa etäsopimus ja peruuttamista varten noudatettavasta menettelystä 16 b artiklan mukaisesti. Kyseinen muistutus on toimitettava kuluttajalle pysyvällä välineellä ***aikaisintaan yhden ja viimeistään seitsemän päivän*** kuluessa ■ etäsopimuksen tekemisen jälkeen.

6. Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on **toimitettava** kuluttajalle pysyvällä välineellä ja helppolukuisella tavalla **1**.

Edellä 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on pyynnöstä toimitettava vammaisille, mukaan lukien näkövammaisille, kuluttajille soveltuvassa ja saavutettavassa muodossa.

7. Kun tiedot toimitetaan sähköisesti, elinkeinonharjoittaja voi esittää ne upotettuina, 1 kohdan a, f, g, **k** ja p alakohdassa tarkoitettuja tietoja lukuun ottamatta.

Jos tiedot esitetään upotettuina, 1 kohdassa tarkoitetut tiedot on voitava **nähdä, tallentaa ja** tulostaa yhtenä asiakirjana.

1

*Tällöin elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttajalle esitetään kaikki 1 kohdassa tarkoitetut **ennen sopimuksen tekoa annettavat** tiedot **ennen etäsopimuksen tekemistä**.*

8. Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka määritettäessä, onko tässä artiklassa säädettyjä tietovaatimuksia noudatettu.

9. *Jäsenvaltiot voivat hyväksyä tai pitää voimassa tässä artiklassa tarkoitettua tiukempia säännöksiä ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista, jos ne koskevat vaatimuksista, kun kyseiset säännökset ovat unionin oikeuden mukaisia.*
10. Kun johonkin toiseen, tiettyjä rahoituspalveluja koskevaan unionin säädökseen sisältyy sääntöjä kuluttajalle ennen sopimuksen tekoa annettavista tiedoista, kyseisiin rahoituspalveluihin on sovellettava ainoastaan kyseisessä unionin säädöksessä olevia sääntöjä riippumatta kyseisten sääntöjen yksityiskohtaisuudesta, jollei kyseisessä unionin säädöksessä toisin säädetä.

Kun kyseiseen toiseen unionin säädökseen ei sisälly sääntöjä peruuttamisoikeuteen liittyvistä tiedoista, elinkeinonharjoittajan on ilmoitettava kuluttajalle tällaisen oikeuden olemassaolosta tai puuttumisesta 1 kohdan p alakohdan mukaisesti.

16 b artikla

Oikeus peruuttaa rahoituspalveluja koskeva etäsopimus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kuluttajalla on 14 kalenteripäivää aikaa peruuttaa sopimus seuraamusmaksuitta ja syytä ilmoittamatta. ***Kyseinen aika on pidennettävä 30 kalenteripäiväksi sellaisten etäsopimusten osalta, jotka koskevat yksilöllisiä eläkejärjestelyjä.***

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettu peruuttamisen määräaika alkaa joko

- a) etäsopimuksen tekopäivänä,
- b) päivänä, jona kuluttaja saa sopimusehdot ja tiedot 16 a artiklan mukaisesti, jos tämä päivä on tämän alakohdan a alakohdassa tarkoitettua päivää myöhäisempi.

Jos kuluttaja ei ole saanut sopimusehtoja tai tietoja 16 a artiklan mukaisesti, peruuttamisen määräaika päättyy joka tapauksessa 12 kuukautta ja 14 päivää etäsopimuksen tekemisen jälkeen. Tätä ei sovelleta, jos kuluttajalle ei ole ilmoitettu hänen peruuttamisoikeudestaan 16 a artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisesti.

2. Peruuttamisoikeutta ei sovelleta seuraaviin:

- a) kuluttajille tarkoitettut rahoituspalvelut, joiden hinta riippuu rahoitusmarkkinoilla peruuttamisen määräaikana tapahtuvista mahdollisista muutoksista, joihin elinkeinonharjoittaja ei voi vaikuttaa, kuten palvelut, jotka liittyvät seuraaviin välineisiin:
- ulkomaanvaluutta,
 - rahamarkkinavälineet,
 - siirrettävät arvopaperit,
 - yhteissijoitusyritysten osuudet,
 - rahoitusfutuurisopimukset, mukaan lukien vastaavat nettoarvoon tilitettävät rahoitusvälineet,
 - korkoterminisopimukset,
 - koron-, valuutan- ja osakkeenvaihtosopimukset (equity swaps),
 - optiot tässä alakohdassa tarkoitettujen rahoitusvälineiden hankkimiseksi tai luovuttamiseksi, mukaan lukien vastaavat nettoarvoon tilitettävät rahoitusvälineet. Tähän luokkaan kuuluvat erityisesti valuutta- ja korko-optiot;
- I**
- b) matka- ja matkatavaravakuutusopimukset tai vastaavat lyhytaikaiset vakuutusopimukset, jotka ovat voimassa alle yhden kuukauden;

- c) sopimukset, jotka kumpikin osapuoli on täyttänyt kokonaisuudessaan kuluttajan nimenomaisesta pyynnöstä ennen kuin kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan.
3. Kuluttajan katsotaan käyttäneen peruuttamisoikeuttaan 1 kohdassa tarkoitetussa peruuttamisen määräajassa, jos hän on lähettänyt peruuttamisoikeuden käyttämistä koskevan ilmoituksen ennen kyseisen määräajan päättymistä.
4. *Jos elinkeinonharjoittaja tai kolmas osapuoli tarjoaa rahoituspalveluista tehtävään etäsopimukseen liittyvää oheispalvelua kyseisen kolmannen osapuolen ja elinkeinonharjoittajan välisen sopimuksen perusteella, liitännäissopimus ei sido kuluttajaa, jos kuluttaja käyttää peruuttamisoikeuttaan tämän artiklan mukaisesti. Jos kuluttaja peruuttaa liitännäissopimuksen, häneltä ei saa periä siitä maksua.*
5. Tällä artiklalla ei rajoiteta sellaisen määräajan, jonka kuluessa sopimuksen toteuttaminen ei voi alkaa, vahvistamista koskevien kansallisten säännösten soveltamista.

I

6. Kun johonkin toiseen, tiettyjä rahoituspalveluja koskevaan unionin säädökseen sisältyy sääntöjä peruuttamisoikeudesta, kyseisiin tiettyihin rahoituspalveluihin sovelletaan ainoastaan ■ kyseisessä unionin säädöksessä olevia, peruuttamisoikeutta koskevia sääntöjä, *jollei kyseisessä toisessa unionin säädöksessä toisin säädetä. Jos kyseisessä toisessa unionin säädöksessä annetaan jäsenvaltioille oikeus valita peruuttamisoikeuden ja jonkin toisen vaihtoehdon, kuten harkinta-ajan, välillä, kyseisiin tiettyihin rahoituspalveluihin sovelletaan ainoastaan kyseisen unionin säädöksen vastaavia sääntöjä*, jollei kyseisessä toisessa unionin säädöksessä toisin säädetä.
7. *Poiketen siitä, mitä tässä artiklassa säädetään, jäsenvaltiot voivat päättää soveltaa seuraavia säännöksiä seuraaviin rahoituspalveluihin peruuttamisoikeuden tai harkinta-ajan osalta:*
- a) *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/17/EU*** 14 artiklan 6 kohtaa voidaan soveltaa luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 3 artiklan 2 kohdan nojalla; ja*

- b) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/...⁺**** 26 ja 27 artiklaa voidaan soveltaa luottosopimuksiin, jotka on jätetty kyseisen direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sen 2 artiklan 2 kohdan nojalla.**

16 c artikla

Ennen peruuttamista toimitetun palvelun maksaminen

1. Jos kuluttaja käyttää 16 b artiklan mukaista peruuttamisoikeuttaan, kuluttajaa voidaan vaatia maksamaan ainoastaan palvelusta, jonka elinkeinonharjoittaja on tosiasiallisesti toimittanut etäsopimuksen mukaisesti. Kuluttajan on maksettava kyseisestä palvelusta ilman aiheetonta viivytystä. Maksettava määrä ei saa:
 - a) ylittää summaa, joka on oikeassa suhteessa jo toimitetun palvelun laajuuteen, kun vertauskohtana ovat etäsopimuksen kattamat palvelut kokonaisuudessaan;
 - b) olla missään tapauksessa sellainen, että sitä voidaan pitää seuraamusmaksuna.
2. ***Jäsenvaltiot voivat säätää, että kuluttajia ei voida vaatia maksamaan mitään maksua vakuutusopimuksen irtisanomisen johdosta.***

⁺ Virallinen lehti: lisätään asiakirjassa PE-CONS 22/23 (2021/0171(COD)) olevan direktiivin numero ja lisätään kyseisen direktiivin numero, päivämäärä, nimi ja julkaisutiedot alaviitteeseen.

3. Elinkeinonharjoittaja ei saa vaatia kuluttajalta mitään maksua 1 kohdan perusteella, ellei hän pysty osoittamaan, että kuluttajalle on asianmukaisesti ilmoitettu maksettavasta summasta 16 a artiklan 1 kohdan p alakohdan mukaisesti. Elinkeinonharjoittaja ei kuitenkaan saa vaatia maksua, jos hän on aloittanut sopimuksen täyttämisen ennen 16 b artiklan 1 kohdassa säädetyn peruuttamisen määräajan päättymistä ilman kuluttajan nimenomaista pyyntöä.
4. Elinkeinonharjoittajan on ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään 30 kalenteripäivän kuluessa päivämäärästä, jona hän on vastaanottanut peruuttamisilmoituksen, palautettava kuluttajalle kaikki maksut, jotka elinkeinonharjoittaja on tältä etäsopimuksen mukaisesti perinyt, 1 kohdassa tarkoitettua määrää lukuun ottamatta.
5. Kuluttajan on viipymättä ja viimeistään 30 kalenteripäivän kuluessa päivämäärästä, jona hän on irtisanonut sopimuksen, palautettava elinkeinonharjoittajalle kokonaisuudessaan tältä saamansa maksut.

16 d artikla

Riittävät selvitykset

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että elinkeinonharjoittajia vaaditaan antamaan kuluttajalle tarjotuista rahoituspalvelusopimuksista riittävät selvitykset, joiden perusteella kuluttaja voi arvioida, soveltuvatko tarjottu sopimus ja lisäpalvelut hänen tarpeisiinsa ja taloudelliseen tilanteeseensa. ***Tällaiset selvitykset on annettava kuluttajalle maksutta ja ennen sopimuksen tekemistä.*** Selvityksissä on oltava seuraavat seikat:
 - a) vaaditut ennen sopimuksen tekoa annettavat tiedot;
 - b) tarjotun sopimuksen keskeiset ominaisuudet, mukaan lukien mahdolliset lisäpalvelut;
 - c) tarjotusta sopimuksesta kuluttajalle mahdollisesti aiheutuvat erityiset vaikutukset, mukaan lukien ***soveltuviissa tapauksissa*** kuluttajalle maksulaiminlyönnistä tai maksuviivästyksestä aiheutuvat seuraamukset.

■

2. *Jäsenvaltiot voivat määritellä 1 kohdassa tarkoitettujen selvitysten antamistavan ja laajuuden. Jäsenvaltiot voivat mukauttaa antamistapaa ja laajuutta rahoituspalvelun tarjoamistilanteen olosuhteisiin, siihen henkilöön, jolle rahoituspalvelua tarjotaan, ja tarjotun rahoituspalvelun luonteeseen.*
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jos elinkeinonharjoittaja käyttää verkkotyökaluja, kuluttajalla on oikeus vaatia ja saada asiointia ihmisen kanssa *etäsopimusta edeltävässä vaiheessa, ja perustelluissa tapauksissa etäsopimuksen tekemisen jälkeen, samalla kielellä, jota käytettiin 16 a artiklan 1 kohdan mukaisten tietojen antamiseen ennen sopimuksen tekemistä.*
4. Elinkeinonharjoittajalla on todistustaakka määritettäessä, onko *tässä artiklassa säädettyjä riittävän selvityksen vaatimuksia noudatettu.*
5. Kun johonkin toiseen, tiettyjä rahoituspalveluja koskevaan unionin säädökseen sisältyy sääntöjä kuluttajille annettavista *riittävästä selvityksistä, kyseisiin tiettyihin rahoituspalveluihin* sovelletaan *ainoastaan kyseisessä unionin säädöksessä olevia, riittäviä selvityksiä koskevia sääntöjä, jollei kyseisessä unionin säädöksessä toisin säädetä.*

1. Jäsenvaltioiden on **varmistettava**, että elinkeinonharjoittajat eivät ■ rahoituspalveluja koskevia etäsovimuksia tehdessään suunnittele, **järjestä** tai **operoi Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2022/2065***** 3 artiklan m alakohdassa määriteltyjä verkkorajapintojaan** tavalla, jolla **harhautetaan tai manipuloidaan kuluttajia, jotka ovat elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajia, tai muutoin olennaisesti vääristetään tai häiritään kyseisten kuluttajien** kykyään tehdä ■ vapaita ■ ja tietoon perustuvia **päätöksiä**, sanotun kuitenkin rajoittamatta direktiivin 2005/29/EY ja asetuksen (EU) 2016/679 soveltamista. **Jäsenvaltioiden on erityisesti toteutettava toimenpiteitä, jotka unionin lainsäädännön mukaisesti koskevat vähintään yhtä seuraavista elinkeinonharjoittajien käytännöistä:**
- a) **tiettyjen valintojen korostaminen, kun elinkeinonharjoittajat pyytävät ratkaisua kuluttajilta, jotka ovat elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajia;**
 - b) **kuluttajien, jotka ovat elinkeinonharjoittajien palvelun vastaanottajia, pyytäminen toistuvasti tekemään valinta, joka on jo tehty, erityisesti esittämällä ponnahdusikkunoita, jotka häiritsevät käyttäjäkokemusta; tai**
 - c) **palvelun käytön lopettamismenettelyn tekeminen palveluun liittymismenettelyä vaikeammaksi.**

2. *Jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa tiukempia säännöksiä, jotka koskevat 1 kohdassa säädettyjä elinkeinonharjoittajille asetettuja vaatimuksia, kun kyseiset säännökset ovat unionin oikeuden mukaisia.*

-
- * *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/49/EU, annettu 16 päivänä huhtikuuta 2014, talletusten vakuusjärjestelmistä (EUVL L 173, 12.6.2014, s. 149).*
- ** *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/9/EY, annettu 3 päivänä maaliskuuta 1997, sijoittajien korvausjärjestelmistä (EYVL L 84, 26.3.1997, s. 22).*
- *** *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/17/EU, annettu 4 päivänä helmikuuta 2014, kuluttajille tarkoitetuista kiinteää asunto-omaisuutta koskevista luottosopimuksista ja direktiivien 2008/48/EY ja 2013/36/EU sekä asetuksen (EU) N:o 1093/2010 muuttamisesta (EUVL L 60, 28.2.2014, s. 34).*
- **** *Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2023/..., annettu ..., kuluttajille tarkoitetuista luottosopimuksista ja direktiivin 2008/48/EY kumoamisesta (EUVL ..., ..., s. ...).*
- ***** Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2022/2065, annettu 19 päivänä lokakuuta 2022, digitaalisten palvelujen sisämarkkinoista ja direktiivin 2000/31/EY muuttamisesta (digipalvelusäädös) (EUVL L 277, 27.10.2022, s. 1).”;

5) *lisätään 24 artiklaan kohta seuraavasti:*

”6. Kuluttajille tarkoitettuja rahoituspalveluja koskeviin etäsopimuksiin sovellettavien 3 artiklan 1 b kohdassa tarkoitettujen säännösten nojalla hyväksytyjen toimenpiteiden rikkomisen osalta jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun on määrättävä seuraamuksia asetuksen (EU) 2017/2394 21 artiklan mukaisesti, niihin sisältyy mahdollisuus joko määrätä sakkoja hallinnollisin menettelyin tai panna vireille oikeudellinen menettely sakkojen määräämiseksi tai molemmat.

6) *korvataan 29 artiklan 1 kohta seuraavasti:*

”1. Jos jäsenvaltio käyttää jotakin 3 artiklan 4 kohdassa, 6 artiklan 7 tai 8 kohdassa, 7 artiklan 4 kohdassa, 8 artiklan 6 kohdassa, 9 artiklan 1 a tai 3 kohdassa, 16 artiklan toisessa tai kolmannessa kohdassa, 16 a artiklan 2 tai 8 kohdassa, 16 b artiklan 7 kohdassa tai 16 e artiklassa tarkoitetuista sääntelymahdollisuuksista, sen on ilmoitettava ne komissiolle viimeistään [päivä, johon mennessä direktiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä] sekä ilmoitettava kaikki niitä koskevat myöhemmät muutokset.”;

7) *muutetaan liite I tämän direktiivin liitteen I mukaisesti.*

2 artikla

Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä *ja uudelleentarkastelu*

1. Jäsenvaltioiden on annettava ja julkaistava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään ... päivänä ...kuuta ... [24 kuukauden kuluttua tämän direktiivin *voimaantulopäivästä*]. Niiden on viipymättä toimitettava kyseiset säännökset kirjallisina komissiolle.

Niiden on sovellettava näitä säännöksiä ... päivästä ...kuuta ... [**30** kuukauden kuluttua tämän direktiivin *voimaantulopäivästä*].

Kyseisissä jäsenvaltioiden antamissa säännöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne julkaistaan virallisesti. Niissä on myös mainittava, että voimassa olevissa laeissa, asetuksissa ja hallinnollisissa määräyksissä olevat viittaukset tällä direktiivillä kumottuun direktiiviin on katsottava viittauksiksi tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset ja maininta tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.
3. ***Komissio antaa viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2030 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen tämän direktiivin, mukaan lukien peruuttamistoiminnon, soveltamisesta. Kertomukseen on sisällyttävä arvio rahoituspalveluja koskevia etäsopimuksia koskevien sisämarkkinoiden toiminnasta unionissa ja tämän direktiivin vaikutuksista muuhun asiaa koskevaan unionin lainsäädäntöön.***

3 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 2002/65/EY ... päivästä ... kuuta ... alkaen [**30** kuukauden kuluttua tämän direktiivin voimaantulopäivästä].

Viittauksia kumottuun direktiiviin pidetään viittauksina direktiiviin 2011/83/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä, tämän direktiivin liitteessä olevan vastaavuustaulukon mukaisesti.

4 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

5 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...ssa/ssä ... päivänä ...kuuta ...

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja

LIITE I

Muutetaan direktiivin 2011/83/EU liite I seuraavasti:

Korvataan kohdassa ”A. Peruuttamisohjeen malli” otsikon ”Lomakkeen täyttöohjeet” alla oleva ohje 3 seuraavasti:

”[3] Jos teillä on velvollisuus tarjota toiminto, jonka avulla kuluttaja voi peruuttaa verkossa tehdyn sopimuksen, lisätkää seuraava teksti: ”Voitte käyttää peruuttamisoikeuttanne myös verkossa osoitteessa [lisätään internet-osoite tai muu asianmukainen selitys siitä, missä peruuttamistoiminto on saatavilla]. Jos käytätte tätä verkko-toimintoa, lähetämme teille ilman aiheetonta viivytystä pysyvällä välineellä (esim. sähköpostitse) peruuttamisen vastaanottamista koskevan ilmoituksen, jossa mainitaan peruutuksen sisältö ja sen toimituspäivä ja -aika.” Jos tarjoatte kuluttajalle mahdollisuuden täyttää ja toimittaa sopimuksen peruuttamista koskevat tiedot sähköisesti verkkosivustollanne, lisätkää seuraava teksti: ”Voitte täyttää malliperuuttamislomakkeen ja toimittaa sen taikka muun yksiselitteisen ilmoituksen myös sähköisesti verkkosivustollamme [lisätään Internetosoite]. Jos käytätte tätä vaihtoehtoa, lähetämme teille viipymättä pysyvällä välineellä (esimerkiksi sähköpostitse) vahvistuksen peruuttamisen vastaanottamisesta.” ”.

LIITE II

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 2002/65/EY	Direktiivi 2011/83/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä
1 artiklan 1 kohta	–
1 artiklan 2 kohdan ensimmäinen alakohta	3 artiklan 1 b kohdan toinen alakohta
1 artiklan 2 kohdan toinen alakohta	3 artiklan 1 b kohdan kolmas ja neljäs alakohta
2 artiklan a alakohta	2 artiklan 7 kohta
2 artiklan b alakohta	2 artiklan 12 kohta
2 artiklan c alakohta	2 artiklan 2 kohta
2 artiklan d alakohta	2 artiklan 1 kohta
2 artiklan e alakohta	2 artiklan 7 kohta
2 artiklan f alakohta	2 artiklan 10 kohta
2 artiklan g alakohta	–
3 artiklan 1 kohta	16 a artiklan 1 kohta
3 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan a, b ja c alakohta	16 a artiklan 1 kohdan a ja b alakohta
3 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan d alakohta	16 a artiklan 1 kohdan d alakohta
3 artiklan 1 kohdan 1 alakohdan e alakohta	16 a artiklan 1 kohdan e alakohta
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan a alakohta	16 a artiklan 1 kohdan f alakohta
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan b alakohta	16 a artiklan 1 kohdan g alakohta
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan c alakohta	16 a artiklan 1 kohdan j alakohta
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan d alakohta	16 a artiklan 1 kohdan k alakohta
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan e alakohta	16 a artiklan 1 kohdan l alakohta

Direktiivi 2002/65/EY	Direktiivi 2011/83/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan f alakohta	16 a artiklan 1 kohdan m alakohta
3 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan g alakohta	16 a artiklan 1 kohdan n alakohta
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan a alakohta	16 a artiklan 1 kohdan p alakohta
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan b alakohta	16 a artiklan 1 kohdan q alakohta
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan c alakohta	16 a artiklan 1 kohdan r alakohta
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan d alakohta	16 a artiklan 1 kohdan s alakohta
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan e alakohta	—
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan f alakohta	16 a artiklan 1 kohdan t alakohta
3 artiklan 1 kohdan 3 alakohdan g alakohta	16 a artiklan 1 kohdan u alakohta
3 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan a alakohta	16 a artiklan 1 kohdan v alakohta
3 artiklan 1 kohdan 4 alakohdan b alakohta	16 a artiklan 1 kohdan w alakohta
3 artiklan 2 kohta	—
3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan a alakohta	16 a artiklan 3 kohta
3 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan b alakohta ja toinen alakohta	16 a artiklan 4 kohta
3 artiklan 4 kohta	—
4 artiklan 1 ja 5 kohta	16 a artiklan 10 kohta
4 artiklan 2 kohta	16 a artiklan 9 kohta
4 artiklan 3 ja 4 kohta	—

Direktiivi 2002/65/EY	Direktiivi 2011/83/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä
5 artiklan 1 kohta	16 a artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, 5 kohta ja 6 kohdan ensimmäinen alakohta
5 artiklan 2 kohta	—
5 artiklan 3 kohta	—
6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan ensimmäinen virke	16 b artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta
6 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toinen virke	—
6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan ensimmäinen luetelmakohta	16 b artiklan 1 kohdan toisen alakohdan a alakohta
6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan toinen luetelmakohta	16 b artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohta
6 artiklan 1 kohdan kolmas alakohta	—
6 artiklan 2 kohdan a alakohta	16 b artiklan 2 kohdan a alakohta
6 artiklan 2 kohdan b alakohta	16 b artiklan 2 kohdan b alakohta
6 artiklan 2 kohdan c alakohta	16 b artiklan 2 kohdan c alakohta
6 artiklan 3, 4, 5, 6, 7 ja 8 kohta	—
7 artiklan 1 kohdan johdantokappale	16 c artiklan 1 kohdan johdantokappale
7 artiklan 1 kohdan ensimmäinen luetelmakohta	16 c artiklan 1 kohdan a alakohta
7 artiklan 1 kohdan toinen luetelmakohta	16 c artiklan 1 kohdan b alakohta
7 artiklan 2 kohta	16 c artiklan 2 kohta
7 artiklan 3 kohta	16 c artiklan 3 kohta
7 artiklan 4 kohta	16 c artiklan 4 kohta
7 artiklan 5 kohta	16 c artiklan 5 kohta

Direktiivi 2002/65/EY	Direktiivi 2011/83/EU, sellaisena kuin se on muutettuna tällä direktiivillä
9 artikla	—
10 artikla	—
11 artiklan ensimmäinen ja kolmas kohta	24 artiklan 1 kohta
11 artiklan toinen kohta	—
12 artiklan 1 kohta	25 artiklan ensimmäinen kohta
12 artiklan 2 kohta	—
13 artiklan 1 kohta	23 artiklan 1 kohta
13 artiklan 2 kohta	23 artiklan 2 kohta
13 artiklan 3 kohta	—
14 artikla	—
15 artikla	—
16 artikla	—
17 artikla	—
18 artikla	—
19 artikla	—
20 artikla	—
21 artikla	—
22 artikla	—
23 artikla	—